

ESGLÉSIA DE MENORCA

**Butlletí oficial
del Bisbat**

Convé, idò, anar formant i forjant una consciència ecològica d'amor i respecte a la natura que tots hem d'afavorir i no obstaculitzar, cada qual des del lloc de la responsabilitat que té. Perquè la crisi ecològica que estam sofrint és també i sobretot un problema moral, una qüestió de justícia que ens ordena el recte procedir envers tota la creació.

(De la Homilia pel dia de St. Antoni, amador de la natura).

Núms. 1 i 2. Gener i Febrer de 1990.

ORGUE DE L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA DE MAO. Dalt i Baix.

ESGILERA

LA

MENORCA

Bollet d'Informació
del Bisbat de Mallorca

ESGLÉSIA DE MENORCA

**Butlletí oficial
del Bisbat**

Núms. 1 i 2. Gener i Febrer de 1990.

SUMARI

Documents del Bisbe	3
1.- Decret, instituint l'organigrama pastoral i el Consell Diocesà de Coordinació Pastoral.	
2.- Homilia pel dia de la Immaculada. 1989.	
3.- Homilia pel dia de St. Antoni, abat, patró de Menorca. 1990.	
Ses catequesis del Bisbe.	
4.- Manténir l'esperança; donar-ne raó.	
5.- Sobre l'antiga església del Roser.	
6.- La vocació de Sant Antoni.	
7.- Enviats al món.	
8.- Una vida fada.	
De Secretaria General	16
Col·lecta per a la campanya contra la fam.	
Dia del Seminari.	
Recés trimestral per a sacerdots.	
Temps de Quaresma.	
Nous Lectors i Acòlits.	
Nomenaments.	
Cases sacerdotals.	
Firma d'un conveni entre el Bisbat i l'Ajuntament de Ciutadella.	
Calendari de reunions i trobades per a capellans. 1er semestre 1990.	
Sobre la formació permanent dels capellans.	
Consell del presbiteri.	21
Full informatiu del mes de novembre 1989.	
Informació diocesana	23
Activitats del Sr. Bisbe.	
Trobada de l'Escola de Teologia.	
Trobada sacerdotal de fi d'any.	
Trobada de joves, a Maó.	
Ecològica pregària per la pau.	
Solemnitat de Sant Antoni.	
Reunió dels bisbes de les Illes.	
Església de Menorca. 1989.	
De la Santa Seu.	30
Missatge del Papa per a la quaresma de 1990.	
Secretari d'Estat: Carta agraïnt la col·lecta pel Papa.	
Bibliografia.	33

DOCUMENTS DEL BISBE

1.- DECRET

Instituint l'organigrama pastoral i el Consell Diocesà de Coordinació pastoral.

I.- Introducció.-

Ja fa estona que maldam per a dur a la pràctica el que hem anomenat «Organigrama pastoral de la diòcesi», per tal d'organitzar i conjuntar millor les activitats de les diverses àrees de la nostra pastoral a tots els nivells. El Consell del Presbiteri, degudament informat per les reunions arxiprestals dels sacerdots, ha anat estudiant i estructurant en moltes i variades sessions, tota la temàtica d'aquesta qüestió, per poder aconseguir la seva realització, i m'ha presentat el fruit del seu treball que, després, juntament amb l'equip de govern diocesà, he anat precisant, donant-li les finalitats i les vies d'actuació que semblen apropiades per a l'hora present que viu la nostra Diòcesi, i com a conclusió de les revisions i reflexions que hem fet durant els anys 80.

Certament, la posada en marxa, ara, de l'organigrama és una opció de coordinació pastoral i de resposta, en funció de totes les activitats de conjunt. I l'hem concretat en la institució d'un Consell Diocesà de Coordinació Pastoral, que queda distribuït en sis àrees, presidides cada una d'elles per un responsable, els quals, juntament amb el Bisbe i el Vicari General, formen aquest nou Consell.

II.- Explicació de l'organigrama.-

El que podríem dir-ne la filosofia d'aquest organigrama la puc concretar en aquests paràgrafs.

El sentit.- L'organigrama vol assegurar un marc ample d'actuació, ja que tot agent de pastoral s'hi ha de sentir reflexat i comprès. És un marc d'acció que contempla diverses àrees de la pastoral diocesana, des d'on és possible atendre el que ja hi ha i, al mateix temps, donar resposta a nous plantejaments que vénen exigits per la mateixa organització de l'Església o imperats pels signes dels temps.

Les persones.- L'organigrama està en funció de les persones i de la vida i, fonamentalment i preferentment, al servei de tot allò que més ho necessiti.

L'opció.- És declaradament «evangelitzadora». No vol projectar una Església que es contempla a si mateixa, sinó que vol ajudar, com a instrument que és al servei de la

pastoral, a encarnar l'evangeli i l'actualitat del Regne de Déu en la realitat pluriforme i laica d'avui.

Quin servei.- El servei gratuït d'una Església de «comunió» que passa més hores «fent-se present» com Jesús, que no discutint esquemes. Una Església reunida entorn de Jesús en l'Eucaristia, des d'on projecta, amb el signe sacramental del compartir, la seva sacramentalitat, és a dir: ser «signe», «sagrament» de l'amor de Déu Pare fet realitat en Jesús i que ens ha estat comunicat per l'Esperit.

La nostra Església local.- És el caràcter apostòlic d'aquesta opció pastoral. L'apostolicitat fa possible la catolicitat. Per la comunió col·legiada dels apòstols és possible la comunió universal. Així, la nostra Església de Menorca se sent unida a totes les Esglésies del món i participa solidàriament de tota la riquesa espiritual i humana que conté, com també se sent gojosa d'aportar la pròpia.

El Consell Diocesà de Pastoral.- L'òrgan de coordinació i de potenciació és el Consell diocesà de Pastoral, presidit pel Bisbe i on tothom hi està representat (presbiteri, religiosos/ses, i seglars), formant el Poble de Déu, cadascú des de la seva funció i carisma.

Les accions pastorals. Les accions pastorals que a continuació es detallen ofereixen un marc prou ample per a comprendre tota la realitat pastoral d'aquest moment: 1) Acció pastoral apostòlica; 2) Acció pastoral dels preveres i religiosos; 3) Acció pastoral educadora; 4) Acció pastoral de la celebració de la fe; 5) Acció pastoral social; i 6) Acció pastoral de l'economia i el patrimoni.

Els coordinadors.- Cada una d'aquestes accions pastorals té el seu coordinador i tots ells formen part de l'equip permanent del Consell Diocesà de Pastoral, fent d'animadors conjuntament de tota la pastoral diocesana. Les seves reunions seran freqüents, a fi de vetllar per a una Església capdavantera respecte del món d'avui i dels seus esdeveniments, i en constant diàleg amb ell, amb prou intuïció des de la seva encarnació -que implica «morir i ressuscitar»-, que la faci capaç d'una paraula profètica i d'uns gestos significatius i entenedors que fomentin un entorn de confiança. Però, al mateix temps i des de l'amor, una Església amb capacitat per a una paraula valenta i d'unes actituds significatives i clares quan, pel servei de l'evangeli i de la causa de Jesús, sigui necessari, encara que origini oposició o manca d'acceptació.

La realitat concreta.- Tot el Consell diocesà de Pastoral és el fòrum on es presenten i debaten les línies d'acció en aquells moments puntuals de programació, d'avaluació i de replantejament de noves accions, quedant assegurat que la reflexió, iniciatives i aportacions es facin des de la realitat concreta on cadascú es mou.

III.- Execució.

En vista de tot açò, i després dels oportuns assessoraments, per mitjà d'aquest

Decret, instituesc el Consell Diocesà de Coordinació Pastoral, el qual actuarà amb mi i amb el Vicari General, segons les següents pautes:

1a.- Queda establert l'organigrama diocesà i el Consell Diocesà de Coordinació Pastoral en les 6 àrees expressades anteriorment i que abarcarà cada una d'elles els sectors que a continuació es detallen:

A) Acció Pastoral Apostòlica.

Coordinador: el seglar Sr. Antoni Orell Calafat.

Àrees:

- Delegació de Joventut

Moviment de Joves Cristians-JARC; JOBAC; Escoltes de Menorca;
Federació de Clubs parroquials i Centres d'església -FCCE;
Centre juvenil salesià; Joventuts marianes Vicencianes-JMV;
Consolació al món -COM.

- Secretariat de Pastoral familiar.

- Equips de la Mare de Déu.

- Delegació de Missions.

- Fraternitat de Malalts.

- Acció Catòlica.

- Unió Antics Alumnes Salesians- UUAASS.

B) Acció Pastoral de Preveres i Religiosos.

Coordinador: el sacerdot Sr. Rafel Ma. Oléo Cortès.

Àrees:

- Delegació del Clergat.

- Delegació de Religiosos- CONFER.

- Delegació d'Apostolat Vocacional.

C) Acció Pastoral Educadora.

Coordinador: el seglar Sr. Martí Martí Llufríu.

Àrees:

- Seminari Diocesà.

- Delegació de Catequesi.

- Delegació de Mitjans de Comunicació Social.

- Delegació d'Ecumenisme.

- Escola de Teologia.

D) Acció Pastoral de la Celebració de la Fe.

Coordinador: la seglar Srta. Ma. Ignàsia Gener Fernández.

Àrees:

- Delegació d'Acció Pastoral Litúrgica.
- Santuaris.
- Grups de pregària.
- Confraries i Associacions Piadoses.

E) Acció Pastoral Social.

Coordinador: la religiosa Sor Jerònia Sampol Riera.

Àrees:

- Delegació de Càritas Diocesana.
Mans Unides.
Conferències S. Vicenç de Paül.
- Delegació de Pastoral Sanitària.
- Delegació de Turisme.
- Delegació de Migració.

F) Acció Pastoral d'Economia i Patrimoni.

Coordinador: el seglar Sr. Llorenç Brondo Jover.

Àrees:

- Delegació d'Economia.
- Comissió del Patrimoni.
- Cúria Diocesana.
- Relacions amb entitats públiques.

2a.- La missió del Consell Diocesà de Coordinació Pastoral té una doble finalitat:

Consultiva. Forma part de la Comissió Permanent del Consell Diocesà de Pastoral i, per tant, també del Ple de dit Consell, a fi de: estudiar i valorar el que es refereix a les activitats pastorals; aportar des de la base els objectius i accions a realitzar; indicar dificultats, problemes; etc.; suggerir conclusions pràctiques per dur a terme; i preparar l'ordre del dia del Ple del Consell.

Executiva. Cada coordinador ha d'animar i fer-se càrrec de les accions pastorals que coordina, en el sentit de vetlar per a la bona marxa del treball i de les tasques que han de realitzar els diversos agents de pastoral de la seva àrea.

3a.- Juntament amb el Bisbe i el Vicari General, tots els Coordinadors assumeixen en conjunt la direcció de la Pastoral diocesana. Per açò, tindran reunions periòdiques freqüents, i també particularment amb el Bisbe o el Vicari General, per assumir i posar a la pràctica els acords presos, baix l'assentiment del Bisbe.

4a.- El nomenament de Coordinador el fa el Bisbe degudament assessorat; dura pel temps de tres anys i és prorrogable.

5a.- Es procedirà pel Vicari General a la confecció d'un reglament intern del Consell Diocesà de Coordinació Pastoral per a la seva bona marxa.

6a.- Queden nomenats Coordinadors els Srs. expressats anteriorment i segons consta a Secretaria General. El Sr. Cristòfol Vidal Barber, Arxiprest de Maó, suplirà provisionalment el Sr. Rafel Ma. Oléo Cortès, Coordinador de l'Acció Pastoral de Preveres i Religiosos.

IV.- Col·laboració de tots.

Com a acabament de lo fins ara escrit i decretat, deman a tots els feels i, en particular, als agents de pastoral, compromesos en tants variats apostolats, que acceptin aquesta nova organització diocesana, promoguda i posada en marxa per a realitzar un treball de conjunt més eficaç i esforçat. Que sigui un revulsiu i un esperonament per a tots, en vista al servei que comporta la missió que l'Església té rebuda del seu Mestre. N'hem d'esperar uns bons resultats per a la nostra pastoral de conjunt. Ho aconseguirem, si tots en som feels animadors i dòcils col·laboradors. La feina senzilla i normal que hem de fer cada dia es veurà recompensada i ajudada, malgrat les dificultats i els problemes que no deixaran de visitar-nos.

Amb aquest desig i esperant de la deguda corresponsabilitat de tots un treball efectiu i fecund, signo aquest Decret, a Ciutadella de Menorca, a 1 de febrer del 1990.

+ Antoni, Bisbe de Menorca.

Ho testific amb la meva signatura,

Ma. Carme Manonelles, Secretària General.

2.- HOMILIA PEL DIA DE LA IMMACULADA. 1989.

Estimats germans,

La primera lectura d'avui, solemnitat de la Immaculada Concepció de Maria, és presa del llibre del Gènesi i ens ha narrat l'escena del primer pecat de la humanitat. L'home-criatura es revela contra el seu creador, refusant de dependre de Déu sobre el bé i el mal amb l'incompliment de la voluntat divina, manifestada obertament. És un desordre frontal, del qual en deriven tots els mals. Adam i Eva, vençuts pel pecat de la seva desobediència són foragitats del Paradís i trenquen la comunió de la humanitat amb la divinitat. Ha entrat el pecat al món i, per ell, la mort.

La segona lectura és ja una acció de gràcies a Déu, Pare de nostre Senyor Jesucrist per totes les benediccions que ens ha concedit en el seu Fill, fet home per a la nostra salvació. És el segon Adam que restaura el Regne de Déu i torna a unir la humanitat amb la divinitat. En previsió dels mèrits de la seva mort i resurrecció, Déu ens va elegir abans de crear el món. Aquesta elecció divina comporta un davassall de gràcies i dons per a tots els redimits per Jesús. Sant Pau hi enumera aquests:

Primer, una elecció de l'amor etern de Déu perquè siguem sants, irrepreensibles als seus ulls. Se'ns dóna, idò, la possibilitat de poder vèncer el pecat i el mal. No ens mancarà mai una benedicció fecunda de l'Altíssim per anar fent camí de santedat enmig de les dificultats i temptacions que tots tindrem, fins a arribar a la vida eterna.

Una segona benedicció és la destinació a ser fills de Déu. Podem dir Pare, al Déu Creador. Sant Joan ens recordarà amb molt de fervor i entusiasme aquesta filiació divina: Abbà, Pare, perquè ja no som meres criatures, sinó fills i hereus de la vida eterna. En el Fill de Déu hem estat fets fills d'adopció i un dia podrem veure Déu cara a cara, si ara només el veim com en un mirall, per mitjà de les obres de la seva creació.

Una tercera benedicció és la redempció i el perdó dels pecats. La culpa original motivà la desunió que Crist va sebre corregir amb la seva encarnació, mort i resurrecció gloriosa. Un bany de netedat absoluta perdona els pecats i ens redimeix per sempre.

Finalment, un designi secret de Déu dóna entrada a tothom a la salvació, per tal que Crist esdevingui Cap i Senyor de tot lo creat. Ell és el centre de tot el cosmos, ell ha de dur-nos al Pare per tal que Déu sigui un dia tot en tots. Crist és ja el Camí, la Veritat i la Vida per sempre.

Però, tanmateix ens podem preguntar. Com ha succeït tot açò? com ha esdevingut? Com va poder passar? Per mitjà de qui, el Déu fet home, ha pogut plantar el seu Tabernacle enmig nostre? Aquestes benediccions rebudes per la humanitat, com entren a formar part de la nostra heretat per sempre?

L'evangeli d'avui ens contesta aquests interrogants. «Déu va enviar l'àngel Gabriel a un poble... per dur un missatge a una al·lota». Ja n'heu sentit tota la relació. «Tindràs un fill i li posaràs el nom de Jesús». «Maria va respondre: som l'esclava del Senyor que es compleràn en mi les teves paraules». I el Verb es va fer home i habità entre nosaltres.

Sí; Maria és aquesta dona, a través de la qual i per la qual ens arriben totes les benediccions de Déu Pare. Ella, Maria, fou l'escollida, com, certament, ho hauria pogut ser una altra. Però Déu es va enamorar de la seva humilitat i senzillesa i la va omplir de meravelles celestials, tal com ella mateixa ens va dir: «Perquè el Totpoderós obra en mi meravelles», perquè ha mirat la petitesa de la seva serventa».

Estimats germans, Heus aquí perquè avui celebrem aquesta solemnitat. Heus aquí perquè tot el món cristià exulta i s'alegra per complir les mateixes paraules de Maria: «Des d'ara totes les generacions em diran benaventurada». I la nostra generació també ho fa com ho han fet totes fins ara i continuaran fent-ho fins que el seu Fill diví torni.

En aquests temps d'Advent, preparació del Nadal, la festa de la Puríssima acaba de realçar la importància de Maria en el pla de la nostra salvació. Maria, concebuda sens pecat plena de gràcies i dons, és la persona humana que, «sobrepasant en molt totes les altres criatures, celestials i terrenes, és afavorida amb la missió suprema i la dignitat de Mare del Fill de Déu», tal com ens diu el Concili. Unida al llinatge humà, com a descendent d'Adam, és la figura i model més excels en la fe i la caritat.

Que ella sigui, idò, per a tots nosaltres un camí d'esperança i de pau; que ens ajudi amb la seva intercessió, perquè també nosaltres, pecadors i pobres en virtuts com som, sapiguem aprofitar-nos de les benediccions del seu Fill, per comportar-nos com a fills de Déu salvats i amb ànsies per imitar-la com a bona Mare nostra.

3.- SANT ANTONI, AMADOR DE LA NATURA.

Homilia pel dia de Sant Antoni, Abat, Patró de Menorca. 17-1-1990.

Estimats germans,

Ara, aquí, en aquesta solemne i principal celebració de la tradicional i antiquíssima festa del nostre Patró, en commemoració d'una data històrica i recentment instaurada com a Diada del Poble de Menorca, acabam d'escoltar les mateixes paraules que, fa més de 1.600 anys, van commoure sant Antoni i li van capgirar la vida: «Si vols ser perfecte, vés a vendre tot el que tens i dona-ho als pobres». I així ho va fer. I així ho explica sant Atanasi en la vida que va escriure sobre ell: «Antoni anava reflexionant dintre seu com va ser que els apòstols ho van deixar tot per a seguir el Salvador... Ho anava, idò, pensant i penetrà en l'església, en el precís moment que hom llegia l'evangeli... Així que va sortir de l'església, donà a la gent del seu poble natal les propietats

que havia rebut dels seus majors. Tenia tres-centes jovades de terra de cultiu molt fèrtil, on feia de bon estar». Cada jovada equival al que un parell de bous llauren en una jornada.

Donar-ho tot i quedar pobre per sant Antoni volia dir lliurar-se íntegrament a una vida retirada d'oració enmig de la naturalesa. El desert va ser la seva casa, on cuidava el cos i sobretot l'esperit. Aquesta vida contemplativa, però, no el distreia de les necessitats que sofria el món de llavors. Es preocupava dels homes i dels animals, i la seva densa oració era propiciatòria davant la divinitat. Podem molt ben dir que va estimar profundament la vida que es manifesta en tota la creació. Va afavorir la vida, no va destruir-la.

Si els patrons que l'Església ens dóna són uns intercessors nostres, també és necessari que al mateix temps, siguin models a imitar. Sant Antoni, en aquesta faceta del seu amor als homes i a tota la creació, és per a nosaltres, menorquins, que el tenim per patró, l'exemple a seguir.

Certament, hem d'estimar i d'afavorir la vida en la seva esplendent manifestació i en la seva sorprenent eclosió, tant en la naturalesa humana, com en els regnes naturals. Aquesta preocupació que en aquests darrers temps, gràcies a Déu, s'ha eixamplat, que ha anat prenint cos en la consciència de la societat i que coneixem amb el nom d'ecologia, no és, idò, una moda, un nou mètode, una mania, una nova manera social, política o econòmica de fer progressar la societat. Ja des del principi, quan Déu va crear-ho tot, ell va veure que era bo i ho va destinar a tota la humanitat per tal que l'home exercís el seu domini sobre la terra, però amb saviesa i amor. Perquè l'ambient natural que ens rodeja pertany a la comuna herència de tots els homes i no solament a uns quants, o només a les generacions ja passades o actuals, sinó també a les futures.

El Papa Joan Pau II, en la jornada per a la pau, celebrada el passat dia de Cap d'Any, precisament dedicada a aquest tema de l'ecologia, introduïa el seu missatge amb aquestes paraules: «En els nostres dies augmenta de cada vegada més la convicció que la pau mundial està amenaçada, a més de per la carrera armamentista, pels conflictes regionals i les injustícies existents encara en els pobles i entre les nacions, així com per la manca del degut respecte a la naturalesa, l'explotació desordenada dels seus recursos i el deteriorament progressiu de la qualitat de la vida».

Convé, idò, anar formant i forjant una consciència ecològica d'amor i respecte a la natura que tots hem d'afavorir i no obstaculitzar, cada qual des del lloc de la responsabilitat que té. Perquè la crisi ecològica que estam sofrint és també i sobretot un problema moral, una qüestió de justícia que ens ordena el recte procedir envers tota la creació.

Un salm responsorial sobre l'home just ens diu que és feliç perquè venera el Senyor. Venerar el Senyor vol dir també respectar la seva creació, actuar amb justícia, disposar a consciència dels propis béns i dels béns del poble que s'administren; fer

constar per sempre la bondat del cor manifestada en les obres i les activitats. I llavors el salm també pot dir: «A ca seva hi ha riquesa i abundància».

Estimats germans, no hem de donar gràcies al Creador pels magnífics dons amb què ens ha enriquit amb abundància, també aquí a la nostra illa? No hem d'estar contents i mostrar la nostra alegria per poder viure el goig d'una naturalesa esplendorosa, generosa, de la qual podem fruit? Però, també ens hem de preguntar: Quina responsabilitat hi tenim? Com tractam aquests béns naturals que hem rebut i són de tots? Hi haurà vertaderament una conversió ecològica, ni que sigui, interessadament encara, per qüestió de supervivència?

El sector del turisme també ens implica i comporta actituds clares i decidides en aquest punt. Haurem d'oferir paisatges i zones totalment degradades als qui ens visiten? No es pot seguir construint, s'ha dit darrerament. Ni tampoc es pot seguir destruint hi afegesc, sobre tot tenint en compte que els abusos en una i altra cosa neixen gairebé sempre de la cobdícia que l'apòstol Pau batia així: «L'amor al diner es l'arrel de tots els mals» (1Tm 6,10). Certament, però, que la naturalesa és per a l'home i no l'home per a la naturalesa; no obstant açò, l'home ha de tractar la natura amb amor, amb seny amb justícia, amb saviesa.

Tot açò que vos estic dient, estimats germans, també entra en el compromís de la nostra vocació cristiana, en aquesta missió que tenim confiada de ser evangelitzats i d'evangelitzar escampant per tot arreu la Bona Nova del Regne de Déu. Per açò, també hem de fer feina en el que en podríem dir el camp de l'ecologia espiritual, que comporta el respecte degut a la naturalesa humana, a l'home, a la dona, als valors interiors de la cultura, de la pròpia llengua, del poble, valors perennes determinats i determinants, i els que provenen de la nostra fe en Jesucrist.

Per açò crec que en un món de consumisme com el nostre, el camí de l'austeritat hauria de ser recorregut més freqüentment; en un món de tota casta de violència i terrorisme com el nostre, el camí de la pau i dels pacificadors hauria de ser el camí de tots. En un món com el nostre de viure al dia i no preocupar-se pel demà ni per compromisos seriosos i duradors el camí a seguir es fa difícil, sobretot quan queda bloquejat per l'afany de riqueses i de poder, que origina tantes de les qüestions que preocupen tant tota la societat dels nostres dies.

Que Sant Antoni, amador de la natura, i dels homes, intercedesqui per tots nosaltres. Ell faci que la nostra Església de Menorca, tots els feels que la formam, sapi-guem caminar en aquest món per ajudar a fer-lo més just i polit. Que no manqui mai la nostra col·laboració amb tots per a tantes empreses com s'han de dur a terme per a bé dels més necessitats entre ells, el nostre entorn natural. Hem ofert i oferim la nostra ajuda i col·laboració i volem seguir en aquesta línia de servei al món, amb la nostra presència enmig d'ell.

Que aquesta festa de Sant Antoni, el nostre Patró, Diada del Poble de Menorca recordi sempre a tota la joventut de s'illa la tradició viva que els traspassam, perquè estimin aquesta nostra terra i venerin en ella al Creador, respectant la natura i vivint en solidaritat i germanor.

SES CATEQUESIS DEL BISBE

4.- MANTENIR L'ESPERANÇA, DONAR-NE RAÓ. (17-12-89)

Els dos grans apòstols, Pere i Pau, ens parlen de l'esperança en els seus escrits. Si un ens diu que hem de mantenir-la, l'altre, que n'hem de donar raó, complementant-se així ambdós. Perquè si no maldam per mantenir-la, no sé com serà possible de donar raó d'allò que no posseïm.

Mantenir l'esperança. En aquest temps d'Advent, hi podem veure representat tots els temps d'aquell Poble d'Israel que estava a l'espera del Messies. Els profetes anunciaven la seva vinguda, potser d'una manera velada, però l'esperança d'una salvació, d'un ressorgiment del Poble, no va mancar mai. El Messies va arribar i molts no el conegueren ni l'acceptaren. Ara, que ja el coneixem i l'acceptam, encara convé predicar-lo i anunciar-lo a tants i tants que no el coneixen o bé a tants i tants d'altres que no el volen acceptar. Profetes, idò, de Jesús, hem de mantenir la nostra esperança, perquè així puguem donar raó, a qui ens preguntí, de l'esperança vital ja consumada, del Salvador que volem festejar amb goig i alegria en les properes festes de Nadal.

La nostra vocació cristiana s'aguanta per la fe en Jesucrist. El fonament és esperançador i, per açò no podem deixar de donar raó d'Ell amb la condició de vida que ens marca. Mantenir l'esperança i donar raó d'ella vol dir estar fermament convençut de la Paraula de Déu, per damunt de tota altra convicció. Les coses d'aquest món massa de vegades ens prenen esperances que hem posat en elles. Benaventurat l'home que confia en Déu. Malgrat tots els fracassos, a pesar de tots els èxits.

Mantinguem, idò i donem raó de la nostra gran Esperança. Llavors serà possible la pau, la solidaritat i la concòrdia.

5.- SOBRE L'ANTIGA ESGLÉSIA DEL ROSER (7-1-1990)

El dia 25 de gener del 1980, jo feia una catequesi per Ràdio Popular de Menorca, que titulava «L'església del Roser», publicada al Butlletí Oficial del Bisbat (gener-febrer 1980, pàg. 8).

Després d'una breu nota històrica sobre aquest temple, hi deia: «Tots els ciutadellencs saben que des de l'any 1936 aquest temple o església del Roser no ha servit per al culte. Saben molt més encara els molts desperfectes que va sofrir l'any 1977, arrel d'esfondrar-se part del seu absis». I més avall, continuava: «Sabem que cercam una solució pel Roser que és un problema i un edifici que ens afecta a tots els menorquins. L'església del Roser de Ciutadella, avui dia, és més una obra d'art que no un local eclesial, encara que sigui propietat jurídica del Bisbat. Per açò, hem pensat que seria molt oportú que una entitat de l'Administració civil vingués a solucionar el problema, perquè hi ha moltes raons que impossibiliten cercar-lo en altres instàncies privades». I acabava: «Darrerament, hem tingut contactes amb el Consell Insular de Menorca perquè sembla que podria ser l'entitat adequada per tornar al seu antic esplendor arquitectònic l'església del Roser. I el Bisbat estaria disposat a cedir la propietat al dit Consell Insular qui el podria dedicar, una volta restaurat, a aquells actes culturals i cívics que no desdiguessin de l'estructura de l'edifici».

Han passat deu anys des d'aquell meu escrit. Entre tant, el Ministeri de Cultura de l'Estat espanyol va arranjar els desperfectes va adecentar l'edifici i ja fa estona que ha servit i serveix per diferents actes culturals que s'hi van desenvolupant. Més encara; aquella oportunitat que llavors cercàvem, ha tingut compliment aquests dies, degut al conveni que han firmat el Bisbat i l'Ajuntament de Ciutadella.

Tots els consells assessors i obligatoris que té el Bisbe per procedir vàlidament a la alienació dels béns temporals eclesiàstics han donat el seu consentiment i s'ha pogut procedir degudament a l'esmentat conveni, pel qual «el Bisbat de Menorca cedeix gratuïtament a l'Ajuntament de Ciutadella l'antiga església del Roser, per tal que pugui oferir al poble de Ciutadella un major servei social i cultural».

El servei que la nostra Església de Menorca té obligació de fer al món, segons paraula del seu Mestre, també passa per la deguda col·laboració i la prudent entesa amb les autoritats civils, quan ha de redundar en bé del poble, al qual tots servim.

6.- LA VOCACIÓ DE SANT ANTONI. (14-1-1990).

Aquesta setmana celebrarem molts actes i cerimònies en honor del nostre patró, Sant Antoni, abat. D'una part cap a l'altre de s'illa, tots els pobles i ciutats es vestiran de festa. L'Eucaristia de la Catedral i els Tres Tocs que es donaran a Ciutadella davant el Portal de Maó, com a record d'una data històrica, seran i representaran el moment més culminant de la festa, unint l'acte litúrgic i el popular en acció de gràcies i en commemoració pacífica de fets vitals per a la nostra illa.

Era el dia de Sant Antoni, abat. És el dia del patronatge d'un sant, un home que va viure terres enfora, a l'Egipte, fa més de 1.600 anys. Un home bondadós, estimat

per tots i amic de Déu; un home que va sebre escoltar la veu de Déu i seguir-la. D'ell es pot dir que el millor regal que es pot fer o rebre, és la pobresa viscuda amb Jesús. Idò, aquesta va ser la seva vocació i va seguir-la, tocat per la gràcia en sentir aquelles paraules de l'Evangeli: «Si vols ser perfecte, vés a vendre tot el que tens i dona-ho als pobres».

Els camins de la vocació cristiana són diversos. Les benaventurances del Mestre ens n'obren molts. Que cadascú de nosaltres ponderi i discernesqui quin li toca. Potser avui redescobrir i afermar fortament el sentit de la nostra vocació cristiana sigui una passa que s'ha de fer oportunament en aquest canviant de la història.

Perquè en un món de consumisme, com el nostre el camí de l'austeritat és indicat per a molts. En un món de tota casta de violència i terrorisme, com el nostre el camí de la pau i dels pacificadors, és assenyalat per a molts. En un món de viure al dia i no preocupar-se pel demà ni per compromisos seriosos i duradors, el camí a seguir és de difícil comprensió i ple d'entrebancs per a una vocació que vulgui fonamentar-se amb decisió.

Educar i redescobrir la nostra vocació cristiana. És un objectiu clar que cada dia hem d'anar conquerint per a donar sentit a la nostra vida cristiana. Si és que volem imitar la bondat i el coratge del nostre Patró, Sant Antoni, abat.

7.- ENVIATS AL MÓN (21-1-1990)

En aquest diumenge dintre de l'Octavari per a la unitat de tots els cristians, se'ns ha suggerit, com a petició de la nostra pregària, la consideració d'aquesta frase evangèlica que he posat com a títol: «Enviats al món». Els apòstols, els seus successors i tots els qui seguim Crist som enviats al món; aquesta és la nostra vocació cristiana. Enviats al món, per a donar a conèixer aquell que ens envia: Jesús, tal com ell ens va donar a conèixer aquell que l'havia enviat: el Pare.

Aquesta setmana de pregàries que es fa universalment per fer camí cap a la desitjada unitat de tots els cristians (catòlics, ortodoxos, anglicans, protestants) no vol que ens descuidem de demanar la unitat en la caritat i l'amor que devem als germans. Hem de considerar d'una manera especial la importància, idò, de la presència dels cristians en el món. Som enviats per Jesús al món en el sentit de ser-hi com ell hi va estar: «*no he vingut a ser servit, sinó a servir*».

Per açò, el compromís del cristià no és el de separar-se del món i viure en una espècie de ghetto, fent grupet de «separats», sense una projecció als altres. L'Església és comunió. I una comunió amb els homes i dones d'ara, compartint les seves tasques i actuant de tal manera que aquesta unió íntima de l'Església amb la família humana sencera sigui per tal que els goigs i les esperances, les tristeses i les angoixes del nos-

tre temps ens pertanyin a tots. Si desitjam la unitat en la fe, també hem de viure la unitat de l'esperança i de la caritat, amb l'esforç personal de cada u per a col·laborar com a cristians en la construcció d'un món més just, més vertader, més polític.

Que la nostra pregària, idò, d'aquesta setmana de la unitat ens doni forces a tots per un compromís eficient de la nostra vocació cristiana d'enviats al món en el qual hem de submergir-nos en el servei que tenim obligació de fer.

8.- UNA VIDA FADA (28-1-1990).

En el sermó de la muntanya, Jesús parla a les multituds que el segueixen tenint ben a prop seu els apòstols. Després d'haver proclamat les benaventurances els diu: «*Vosaltres sou la sal de la terra*». I l'evangelista Marc, en un altre lloc, diu: «*tingueu sal en vosaltres, i visqueu en pau els uns amb els altres*».

Tots sabem les qualitats que té la sal per a preservar de la corrupció i per a fer més gustosos al paladar els aliments que prenem. Aquesta comparació de Jesús ens vol dir que hem de treure el mal gust que tenen tantes de vegades les coses i els esdeveniments d'aquest món, i que hem de donar bon gust a la nostra vida cristiana al servei dels altres. La vocació, idò, de nosaltres, els cristians, fets seguidors de Jesús, és una vocació evangelitzadora, de sal, per aquestes dues finalitats: treure el mal del món i posar-hi la sal de la bondat, de l'amor. N'hi ha massa de coses i d'actituds que corrompen. Els exemples a posar són, per desgràcia, tan obvis i clars que encara han d'excitar-nos més per a cercar el remei oportú.

Hem de tenir sal en nosaltres, hem de viure en pau els uns amb els altres, tal com ens recomana el Mestre. Tenir sal indica no solament la doctrina cristiana que hem de viure i d'escampar per a tots, sinó també el bon exemple que hem de donar en tot el nostre comportament, per tal que no hi hagi res de corrupció i de pecat en les nostres actuacions. Llavors podrem aspirar a la pau, per la concòrdia i la solidaritat dels uns amb els altres.

El compromís de la nostra vocació cristiana passa pel goig de convertir en menjar gustós i saludable el bé que hem de fer i d'omplir el món amb la bondat de Déu, fent fora una vida massa de vegades fada, que no sap trobar el gust d'una vocació cristiana viscuda amb plenitud. Perquè no hi ha res que ompli tant el cor del cristià com una vida esmerçada en bé dels altres.

DE SECRETARIA GENERAL

Col·lecta per a la Campanya contra la fam.- S'ha de realitzar aquesta col·lecta en totes les esglésies i llocs de culte, el diumenge dia 11 de febrer. El tema que s'ha proposat «Mans Unides» per aquest any diu: «Compartir és fer justícia». La col·lecta deu enviar-se a la Cúria dintre dels quinze dies següents d'haver-se fet.

Dia del seminari.- Es celebrarà aquest any el diumenge 18 de març. Es fa col·lecta i s'envia a la Cúria dintre dels quinze dies següents. S'ha escollit com a lema: «Amb vosaltres, cristià; per a vosaltres, sacerdot». La predicació d'aquest dia s'orienti sobre les vocacions sacerdotals, en l'objectiu diocesà establert.

Recés trimestral per a sacerdots.- Es celebrarà el dia 7 de febrer, al Santuari de El Toro. Serà dirigit per Mons. Josep Capmany, Bisbe-President de les Obres Missionals Pontifícies.

Temps de Quaresma.- En un altre lloc d'aquest Butlletí publicam el missatge del Sant Pare Joan Pau II sobre aquest temps quaresmal, Llegeixi's i aprofiti's per a la predicació.

Nous Lectors i Acòlits.- El dia 23 de gener el Sr. Bisbe va conferir els ministeris de Lector i Acòlit als seminaristes Joan Bosco Martí Marquès i Miquel Àngel Maria Ballester. Es va fer a la capella del Seminari diocesà en la festivitat del seu Patró, Sant Ildefons. Ja abans, el dia 25 de novembre de 1989 havia conferit aquests ministeris a Rafael Portella Moll, a la parròquia de Es Migjorn Gran; i el dia 7 de desembre del mateix any, a Pere Pons Llorens i Joan Miquel Sastre Preto a la capella del Seminari diocesà. Aquest mateix dia havia també donat el ministeri d'Acòlit a Florenci Sastre Portella.

Nomenaments.- Amb data del dia 1 de febrer d'enguany, el Sr. Bisbe ha nomenat els Coordinadors de les sis àrees d'Acció Pastoral, per al temps de tres anys:

Sr. Antoni Orell Calafat, per a l'Acció Pastoral Apostòlica.

Sr. Rafel Ma. Oléo Cortès, per a l'Acció Pastoral de preveres i religiosos.

Sr. Martí Martí Llufríu, per a l'Acció Pastoral Educadora.

Srta. Ma. Ignàsia Gener Fernández, per a l'Acció Pastoral de la celebració de la fe.

Sor Jerònia Sampol Riera, per a l'Acció Pastoral Social.

Sr. Llorenç Brondo Jover, per a l'Acció Pastoral d'Economia i Patrimoni.

Cases sacerdotals.- Està pràcticament acabada la de Ciutadella, al Seminari. I a punt d'acabar-se la de Maó. En la primera ja s'hi han pogut instal·lar dos sacerdots. Es procedirà a la seva inauguració oficial, un cop estiguin completament acabades.

Firma d'un conveni entre el Bisbat i l'Ajuntament de Ciutadella.- Per dur a terme diverses obres en bé de la diòcesi i de la població de Ciutadella, i d'acord amb el marc establert en la reunió del passat dia 15 de novembre de 1989, es va firmar aquest conveni que diu açò:

Essent el dia 15 de novembre de 1989 i a Ca'l Bisbe, es reuneixen d'una part, el Sr. Bisbe Mn. Antoni DEIG CLOTET i el Vicari General Mn. Sebastià TALTAVULL ANGLADA, en representació del Bisbat de Menorca, i de l'altra el Sr. Alcalde Antoni SALVADOR CAULES i la Regidora de l'Àrea Social, Sra. Maria Angels BAGUR GARRIDO en representació de l'Excm. Ajuntament de Ciutadella i manifesten que després de diverses converses i d'haver estudiat els assumptes que fan referència a una mútua col·laboració en tots aquells aspectes que incideixen en una major atenció i servei al poble, han arribat a la conclusió de que es pot establir un conveni que concreti la voluntat de dur a terme diverses iniciatives en el camp social i cultural de Ciutadella, i tenint en compte els següents antecedents:

I.- El Bisbat de Menorca és propietari de les següents finques:

1era.- Antiga Església del Roser, ubicada en el carrer del mateix nom a Ciutadella, i conforme plànol núm. 1.

2ona.- Terreny d'uns 860 m² ubicat a la vora del Camí de Santandria i de la finca «El Peñón» de propietat municipal. Aquest terreny està qualificat com a zona verda en el Pla General de Ciutadella, conforme plànol núm. 2.

3era.- Planta primera i soterrani de l'edifici anomenat OAR, ubicat a l'Avinguda del Capità Negrete, conforme plànol núm. 3.

4arta.- Edifici conegut com el Seminari, antic convent dels Agustins, ubicat en el Carrer del Bisbe Vila i a on en una de les seves dependències hi ha instal·lat l'Arxiu Històric Municipal.

5ena.- Ermita de Sant Joan de Missa ubicada en el Camí del mateix nom i que comprèn edifici i terreny que l'envolta, així com el terreny corresponent a una tanca provinent de la finca Lloc d'Es Pou, conforme plànol núm. 4.

II.- L'Ajuntament de Ciutadella és propietari de les següents finques:

1era.- Solar d'uns 118 m². ubicat a la vora de la Plaça de l'Empordà i que limita al nord amb edifici Escola Joguina, a l'est amb Plaça de l'Empordà, al sud amb vial i a l'oest amb Parròquia de Sant Antoni Ma. Claret propietat del Bisbat de Menorca, d'acord amb el plànol núm. 5.

2ona.- Locals comercials destinats a Carnisseries municipals, ubicats a la Plaça de la Llibertat i que limiten al nord, sud i est amb l'esmentada Plaça i a l'oest amb l'edifici del Seminari, propietat del Bisbat com s'ha dit.

3era.- Tram de Camí de Morvedra, d'acord amb el plànol que s'adjunta núm. 6, ubicat a la vora de l'Ermita de Sant Joan de Missa.

De conformitat amb el que s'ha manifestat al principi d'aquest document ambdues parts convenen el següent:

PRIMER.- El Bisbat de Menorca cedeix gratuïtament a l'Ajuntament de Ciutadella l'antiga Església del Roser per tal que pugui oferir al poble de Ciutadella un major servei social i cultural. L'Ajuntament accepta la cessió.

SEGON.- El Bisbat de Menorca cedeix gratuïtament a l'Ajuntament de Ciutadella i aquest l'accepta, el terreny d'uns 860 m². situat a la vora del Camí de Santandria i de la finca «El Peñón» de propietat municipal per tal que l'Ajuntament el pugui destinar a completar la corresponent zona verda o espai públic. Com que el terreny està inscrit en el Registre de Propietat a nom de CARITAS DIOCESANA, el Sr. Bisbe autoritzarà prèviament a la Sra. Directora de CARITAS per tal de formalitzar la cessió.

TERCER.- L'Ajuntament de Ciutadella cedeix gratuïtament al Bisbat de Menorca i aquest accepta, el solar ubicat a la vora de la Plaça de l'Empordà i descrit en el punt II dels antecedents per tal que la Parròquia de sant Antoni Ma. Claret pugui completar adientment l'edifici parroquial que permeti un accés a l'esmentada Plaça i a la vegada resoldre favorablement la configuració urbanística de la mateixa.

QUART.- Havent de disposar l'Ajuntament d'un espai més gran i més idoni, ateses les noves obres realitzades pel Bisbat en el Seminari, el Bisbat es compromet a llogar a l'Ajuntament la dependència coneguda com antiga Sagristia de l'ex-església del Socors, ubicada en el Claustre, conforme plànol núm. 7, per a Arxiu Històric Municipal, amb un preu de 50.000 Ptes. cada mes, que inclou les despeses de llum i neteja. Tindrà una duració de 5 anys i el contracte es formalitzarà dins el primer trimestre de l'any 1.990. El preu del contracte serà revisat anualment conforme l'IPC. L'Ajuntament accepta el compromís de lloguer i ambdues parts convenen en que si en qualsevol moment el Bisbat pogués oferir un lloc més adient que aquest, l'Ajuntament estarà disposat a arribar a un acord.

CINQUÈ.- El Bisbat de Menorca ven i l'Ajuntament compra, la primera planta i el soterrani de l'edifici OAR, per la quantitat de 37 milions de pessetes que s'abonaran en el moment de formalitzar la corresponent escriptura notarial atès que existeix consignació al respecte.

SISÈ.- L'Ajuntament es compromet, prèvia la corresponent modificació del Pla General i expedient de permuta, a resoldre la problemàtica existent a l'Ermita de Sant Joan de Missa i conseqüentment fer un nou vial d'accés a la mateixa, d'acord amb el

plànol que s'adjunta núm. 8. El Bisbat es compromet a permutar l'esmentat terreny i a construir les corresponents parets seques del nou accés.

SETÈ.- El Bisbat tenint en compte que l'Ajuntament va construir en el seu dia i a càrrec seu també, uns nous serveis sanitaris en el Claustre del Socors, cedeix a l'Ajuntament i aquest accepta, els espais corresponents a les ampliacions de les carnisseries municipals amb una superfície total de 43'30 m2., de conformitat amb el plànol núm. 9.

VUITÈ.- L'Ajuntament de Ciutadella, considerant el servei que realitza el Bisbat de Menorca en l'àmbit social i cultural i amb la finalitat que pugui tirar endavant diversos projectes que redundaran en benefici de Ciutadella, concedirà al Bisbat de Menorca i dintre el primer trimestre de 1.990 una subvenció de 10 milions de pessetes.

NOVÈ.- Aquest conveni entrarà en vigor una vegada hagi estat aprovat per l'Ajuntament Ple i s'hagin formalitzat els pertinents documents.

+ Antoni, bisbe de Menorca.

Antoni Salvador

Alcalde de Ciutadella de Menorca.

Calendari de reunions i trobades dels capellans. 1er Semestre 1990.

Aquest calendari modifica el publicat en el Full Informatiu del Consell del Presbiteri, degut a les trobades de formació permanent que s'han programat per aquest primer semestre de 1990. Queda establert així:

Mes de gener.-

Dia 10.- Consell del Presbiteri.

24.- Reunions arxiprestals.

Mes de febrer.

7.- Recés trimestral a El Toro. Dirigirà Mons. J. Capmany.

14.- Consell del Presbiteri.

21.- Formació permanent.

28.- Reunions arxiprestals (per a assumptes arxiprestals).

Mes de març.-

14.- Reunions arxiprestals (preparatòries del C. del Presbiteri).

21.- Formació permanent.

Mes d'abril.-

- 4.- Consell del Presbiteri.
- 11.- Recés trimestral i missa crismal (tot el dia).
- 18.- Trobada-dinar.
- 25.- Formació permanent.

Mes de maig.-

- 5.- Trobada anual de capellans i religiosos a El Toro.
- 23.- Formació permanent.
- 30.- Consell del Presbiteri.

Mes de juny.

- 6.- Reunions arxiprestals (preparatòries del C.P.)
- 11 a 15.- Jornades d'estudi sobre el sagrament de la Penitència.
- 20.- Consell del Presbiteri.

Sobre la formació permanent dels capellans.

Les trobades de formació permanent s'han preparat a partir del Congrés sobre «Espiritualitat sacerdotal» celebrat a Madrid els dies 11-15 de setembre de 1989 i al qui hi van assistir En Miquel Anglada i en Joan Febrer. Ells s'han fet càrrec junt amb el Vicari General de l'organització i distribució de temàtiques a estudiar i compartir. Comptam ja amb la publicació de les ponències i comunicats del Congrés. Serà repartit a la primera trobada.

CONSELL DEL PRESBITERI

FULL INFORMATIU DEL 29-XI-89

El dia 29 de Novembre de 1989, a les 10'30 del matí, es reuneix a ca'l Bisbe el Consell de Presbiteri, presidit pel Sr. Bisbe. Hi assisteixen tots els seus membres.

Després de la pregària es fa la lectura d l'acta de la sessió anterior que és aprovada per unanimitat.

Tot seguit es passa a analitzar les aportacions dels arxiprestats i religiosos sobre el **PLA D'ACTUACIÓ DE L'OBJECTIU DE PASTORAL DIOCESÀ.**

A continuació s'encetà un diàleg sobre els possibles camins per dur-ho a la pràc-

tica. Es van proposar, entre altres, aquests:

- Procurar tenir una comprensió del que fem i fan els altres superant possibles barreres. Saber escoltar-nos.

- Hem de revisar la pedagogia que tenim per fer l'anunci de l'Evangelí. ¿Responem prou a les necessitats dels cristians d'avui?

- Hem de tenir una actitud humil, no tots tenim la raó, la cercam.
- Hem de voler ser informats del que feim i fan els altres. No ho sabem prou.
- Hem de procurar tenir una actitud noble amb els altres, superant imatges postures preses.

- Hem de subratllar la comunió.
- És molt bo sortir de Menorca confrontar conèixer altres realitats.
- Fa falta que potenciem entre els preveres la formació permanent, les trobades d'amistat i l'espiritualitat.

La Línea a seguir, el Sr. Bisbe diu que ha de ser conciliar i postconciliar, evangelitzadora i compromesa amb el món i aquest any la concretam en el Pla Diocesà de Pastoral, que pretén ser una redescoberta i educació de la pròpia vocació.

Es decideix que el «Pla d'actuació de l'Objectiu Diocesà» sigui presentat en una trobada de capellans juntament amb un estudi fet sobre el clergat espanyol, procurant que sigui un dia de reflexió i pregària. S'apunta la possibilitat que sigui el dia 27 de Desembre i el dia 28 fer una trobada i dinar de germanor.

Informacions:

- * Es va informar del procés que fa en la malaltia el Sr. Oléo.

- * Sobre el nou organigrama Diocesà, es va informar que el proper dissabte dia 2 de Desembre es farà una primera reunió amb els seglars que formaran el Consell de Coordinació Pastoral, que serà format pels responsables de cada àrea pastoral.

- * Càritas fa arribar una petició en la qual s'indica la necessitat que a cada comunitat parroquial hi hagi un grup de Caritas que estigui integrat en el consell de cada parròquia i que nosaltres treballem en sintonia amb ells. Convé que se'n parli a les reunions arxiprestals.

- * El Moviment de Joves Cristians de Menorca s'ha integrat d'una forma definitiva al Moviment de Pobles i Comarques de Catalunya-JARC.

- * S'ha creat un Secretariat Interdiocesà de Joves (SIJ) de Catalunya i Balears.

- * El Sr. Bisbe informà de l'Assemblea de l'Episcopat Espanyol a la qual havia participat.

Sense res més a tractar es donà per acabada la reunió quan són prop de les dues del capvespre.

Ciutadella, 29 de Novembre de 1989

El secretari.

A. Fullana.

Ordre del dia per a les reunions arxiprestals del dia 20 de Desembre:

- 1) Concreció del PLA D'ACTUACIÓ DE L'OBJECTIU PASTORAL DIOCESÀ a nivell Arxiprestal.
- 2) Propostes i aportacions a l'avant-projecte d'una Pastoral conjunta dels Bisbes de les tres Illes per a Quaresma i Pasqua. (Vegi's el full adjunt)
- 3) Tractar la petició que fa Càritas, que s'escriu més avall.

CÀRITAS A CADA PARRÒQUIA

CÀRITAS DIOCESANA vol que a cada comunitat parroquial hi hagi un grup (o al menys un delegat) de CÀRITAS. Aquest grup (o delegat) ha d'estar integrat en el Consell Parroquial i ha de comptar, en la pastoral parroquial, amb el vist-i-plau de l'equip responsable.

Creim que aquest grup és tan bàsic com el de catequesi, p.e.. També cal que els rectors treballin en sintonia amb aquest grup pel que fa a l'acció social caritativa.

Com que encara hem d'avançar en aquest camp, proposem que açò sigui tractat pels capellans en les reunions arxiprestals i després pel Consell de Presbiteri, a fi d'arribar a un consens sobre aquest punt.

Joan Febrer

PASTORAL CONJUNTA PER A QUARESMA I PASQUA

A la reunió tinguda al Toro el dia 27 d'octubre passat, els bisbes de les tres diòcesis balears van decidir fer una carta pastoral conjunta per a Quaresma i Pasqua. A fi de que el Consell del presbiteri pugui suggerir al nostre bisbe aquelles qüestions que hi podrien ser tractades -i que el bisbe mateix ha demanat- es prega que a les reunions arxiprestals es puguin fer propostes i aportacions a aquest avant-projecte.

Aniria bé que les aportacions fossin concretes i reflexassin aquells temes de la vida del nostre poble que en aquests moments necessiten una major atenció i tractament des d'una reflexió cristiana. Tant ho podem pensar des de la nostra illa com des del conjunt de les Balears.

INFORMACIÓ DIOCESANA

Activitats del Sr. Bisbe

Mes de desembre 1989.

- 1.- Continua la Visita Pastoral a Es Migjorn Gran.
- 2.- Al matí es reuneix amb el Consell de Coordinació Pastoral, a cal Bisbe. Al capvespre, continua la Visita Pastoral a Es Migjorn.
- 3.- Concelebra les Eucaristies en la Visita Pastoral a Es Migjorn Gran.
- 4.- Rep visites.
- 5.- Rep visites. Al capvespre, visita les monges Clarisses, de Ciutadella.
- 6.- Es reuneix amb els arxiprestos, a cal Bisbe.
- 7.- Al vespre, concelebra l'Eucaristia a la Catedral. Dina al Seminari amb els seminaristes i després és a Maó on concelebra l'Eucaristia al monestir de les Concepcionistes.
- 9.- Rep visites.
- 10.- A migdia, assisteix a la reunió general de les conferències de Sant Vicenç de Paül, al Seminari. Després, al Santuari d'El Toro, assisteix a la trobada de l'Escola de Teologia.
- 11.- Rep visites.
- 13.- A Barcelona, presideix la reunió de la Mesa del SIC.
- 16.- Presideix una reunió del Consell de Coordinació Pastoral, a cal Bisbe. Dina a Fornells, amb tot el personal del diari «Menorca».
- 18.- Al matí és a Maó. Després, rep visites a Ciutadella.
- 19.- Rep visites. Al capvespre, reunió sobre economia. Al Seminari, celebra l'Eucaristia pels seminaristes, sopa amb ells i parla amb cada un d'ells.
- 20.- Al capvespre, rep visites.
- 21.- Presideix la reunió de professors del Seminari, en el final del primer trimestre.
- 22.- Rep visites. Al capvespre, visita un sacerdot malalt.
- 23.- Rep visites amb motiu de les festes de Nadal.
- 24.- A les 9 de la nit concelebra l'Eucaristia de la nit de Nadal, a la Catedral.
- 25.- A migdia, concelebra l'Eucaristia, a la parròquia de Sta. Maria, de Maó.
- 26.- Concelebra l'Eucaristia a la parròquia de St. Esteve, de Ciutadella. Va a dinar amb la comunitat de religioses del Seminari.
- 27.- Presideix la trobada sacerdotal que es celebra al Santuari d'El Toro, dirigint el recés i presidint la concelebració eucarística. A darrera hora, rep la junta del Moviment de Joves Cristians de Menorca, a cal Bisbe.

28.- A Son Rosas, es reuneix amb els capellans pel dinar de germanor. Al capvespre, és a Maó on rep visites i assisteix a la trobada de joves que es celebra a la parròquia de S. Antoni.

29.- Rep visites. Al capvespre, rep un grup d'al.lots i d'al.lotes de la Capella Davídica que van a cal Bisbe a cantar-li unes cançons.

30.- Al matí, presideix una reunió del Consell d'Economia, a cal Bisbe. Després dina amb les carmelites missioneres, de Ciutadella.

31.- Concelebra l'Eucaristia i dina amb les religioses des Degollador. A les 9 del vespre, concelebra l'Eucaristia de la jornada de la pau, a Sant Francesc de Ciutadella.

Mes de gener, 1990

1.- A migdia, concelebra l'Eucaristia a la parròquia de St. Rafel, de Ciutadella i al capvespre visita un lloc del terme de Ciutadella.

2.- Rep visites. Al capvespre, visita la M. Abadessa de les Clarisses, de Ciutadella, i les obres de la casa sacerdotal, al Seminari.

3.- Rep visites.

4.- Es reuneix i dina amb l'equip director de la parròquia de St. Francesc, de Ciutadella.

5.- Rep visites.

6.- És al Santuari d'El Toro on concelebra l'Eucaristia.

7.- Concelebra l'Eucaristia al Santuari d'El Toro. Al capvespre, assisteix a una vetllada literària, a Es Migjorn Gran.

10.- Presideix la reunió mensual del Consell del Presbiteri, a cal Bisbe.

11.- Al capvespre és a Maó on visita malalts a la Residència Sanitària i després visita a les monges Concepcionistes.

13.- Al matí, presideix una reunió del Consell de Coordinació Pastoral. Al capvespre, és a Fornells on practica la Visita Pastoral, concelebrant l'Eucaristia i dialogant amb el Sr. Rector.

14.- Concelebra l'Eucaristia a Fornells en la Visita Pastoral. Després visita uns malalts.

15.- Rep visites, entre elles la del nou comandant de la Base Naval, de Maó. Al capvespre, és al monestir de les Clarisses, de Ciutadella.

16.- Al vespre, assisteix a l'acte de la festa de St. Antoni, que es celebra a l'Ajuntament de Ciutadella. A la nit, és al sopar que el diari «Menorca» organitza amb ocasió dels protagonistes de 1989 i premis literaris de 1990.

17.- Presideix a la Catedral la concelebració de la solemnitat de St. Antoni, Abat,

patró de Menorca i la solemne processó dels tres tocs. Després dina amb les monges Clarisses, de Ciutadella.

18.- És a Palma de Mallorca on assisteix a la reunió dels Bisbes de les Illes Balears.

19.- És a Madrid a una reunió de Bisbes.

21.- Pren part en la concelebració que es fa a la Catedral de Tarragona en la festa del màrtir Sant Fructuós.

23.- Rep visites. Participa al dinar que tenen els membres de la Cúria diocesana. Al vespre, concelebra l'Eucaristia al Seminari en la festa del seu patró Sant Ildefons, i confereix els ministeris a dos seminaristes.

24.- Al capvespre, és a Maó assistint a la reunió arxiprestal del mes de gener.

25.- Al capvespre, visita malalts a Ciutadella.

27.- Rep visites. Al capvespre, visita malalts a Ciutadella i a les 9 del vespre assisteix a la conferència que pronuncia a Alaior el delegat de la Joventut de la diòcesis de Barcelona. Sr. Serramona.

28.- Assisteix a Sant Francesc de Ciutadella, al concert que fa la coral St. Antoni, de Maó

29.- Rep visites.

31.- Dina amb els Salesians, de Ciutadella, en la festa del seu patró, Sant Joan Bosco.

Trobada de l'Escola de Teologia

Va tenir lloc el dia 10 de desembre, al Santuari d'El Toro. La va dirigir el monjo de Montserrat, Evangelista Vilanova, en sessió de matí i capvespre. El tema era «Una Església igualitària, participativa i alliberadora». El Sr. Bisbe va assistir a la posada en comú del final de la jornada.

Trobada sacerdotal de fi d'any

Va celebrar-se aquesta trobada els dies 27 i 28 de desembre. El dia 27 es va fer al Santuari d'El Toro. Al matí, després d'uns moments de pregària, el Sr. Bisbe va dirigir el recés que va esser sobre tema sacerdotal. L'acte central fou l'Eucaristia concelebrada. Després de dinar, hi hagué l'exposició de diversos punts pastorals. L'endemà, dia 28, al lloc «Son Rosas» es van reunir una trentena de capellans invitats a dinar pel Sr. Bisbe.

Trobada de joves, a Maó

Es va celebrar aquesta Trobada el dia 28 de desembre, a la parròquia de Sant An-

toni, de Maó. El tema era: «Cap on anem els joves d'avui». La va dirigir l'escolapi Pare Carles Mascaró, de Barcelona. L'acte va ser organitzat per la comissió de joventut de l'arxiprestat de Maó.

Ecològica pregària per la Pau

L'església de Sant Francesc de Ciutadella es va omplir de gent, el dia de fi d'any, per pregar per la pau, amb motiu de la Jornada Mundial de la Pau. Aquesta jornada es va celebrar amb el lema «Pau amb Déu creador, pau amb tota la creació» i va tenir un caràcter ecològic, de comprensió de les relacions de l'home amb la natura.

La Jornada Mundial va ser instaurada pel Papa Pau VI i a Ciutadella s'ha celebrat des de fa molts d'anys, i té com a característica que compta amb la participació de tots els col·lectius i comunitats d'aquest Arxiprestat, concretament els de la Catedral, Sant Francesc, Sant Esteve, Sant Rafel, Sant Antoni Maria Claret, Sant Miquel i Maria Auxiliadora. També és destacable l'especial participació dels grups juvenils. Aquest any, la celebració va ser fruit d'una preparació compartida per membres de totes aquestes comunitats, quan altres anys cada una d'elles feia la seva aportació.

Un diàleg entre una persona major, un jove i un fiet van permetre contemplar la situació del món i de l'illa. Amb un muntatge audiovisual, es mostrava com veuen els fiets la Creació i s'analitzà com es cuida i es fa malbé la natura. La celebració va tenir un to ecologista, de defensa de la natura menorquina, i una visió cristiana de les relacions de l'home amb la natura.

El bisbe, Antoni Deig, va fer una lectura creient de la realitat i va dir que si l'home està en pau amb Déu, està en pau amb la creació i amb els homes.

A les ofrenes es van presentar com a símbols una arma trencada i unes eines de feina. També es van llegir titulars de bones notícies publicades en els últims mesos per la premsa.

Solemnitat de Sant Antoni, patró de la Diòcesi

Es va celebrar aquesta solemnitat el dia 17 de gener amb els tradicionals actes de la Missa Concelebrada a la Catedral, a Ciutadella i la processó dels «Tres Tocs», a continuació amb l'itinerari normal. La celebració eucarística va ser dedicada al tema de l'ecologia, aprofitant l'avinentesa del missatge del Papa pel dia de la Pau, i pels problemes que aquest tema suscita en la nostra illa. L'homilia del Sr. Bisbe, que publicam en un altre lloc d'aquest Butlletí, va insistir també en aquest tema.

Reunió dels bisbes de les Illes Balears

Es va celebrar aquesta tercera trobada dels Bisbes de les Illes el dia 18 de gener, a la Ciutat de Palma de Mallorca, a la residència «Can Tàpara». Hi assistiren també els tres Vicaris Generals. Els temes estudiats van ser: publicació d'una carta pastoral de Pasqua; Problemes d'ensenyament; edició d'una revista interdiocesana; les festes de precepte; els Seminaris i el CETEM; pastoral de turisme.

ESGLÉSIA DE MENORCA 1989

Escollir uns fets més notables per escriure una crònica dels esdeveniments de l'Església de Menorca durant un any, obliga a deixar-ne molts d'altres, que tal vegada no han tingut tant de relleu, però que, en el fons, han sigut fonamentals. Pens en les hores d'oració i treball de les nostres monges de clausura i religiosos/ses de vida activa, en la dedicació diària de tantes persones a les escoles, hospitals, catequesis, Càritas, reunions i xerrades, sagraments... I, perquè no?, en els actes ocults, de vegades heroics, de la nostra bona gent cristiana.

UNA VIDA NORMAL QUE VA FENT CAMÍ

Haviem proposat la revisió dels anys 80. S'ha anat fent. Ideat un organigrama, l'executiu l'ha anat realitzant, partint de baix a dalt: Consell Diocesà de Pastoral, Consell de Presbiteri, Bisbe, ajudat pels rectors i delegats. Un treball obscur, però eficaç. Un any de pas cap a una millor execució pastoral.

Amb moments de més fervor i altres de languidesa, però en línia de constància, les delegacions diocesanes, l'Escola de teologia, el Seminari, el Moviment de Joves, la comissió d'Economia..., han anat realitzant la seva tasca d'evangelització.

VIDA PASTORAL

Sense antigues ufanies exteriors, el Sr. Bisbe ha complert un dels seus deures pastorals, que sempre deixen una impromta en els pobles en que els realitza: La Visita Pastoral. En 1989 la Visita s'ha realitzat a Maó, Es Mercadal, Alaior i Es Migjorn.

Com una mena de «visita» escrita, cada semana s'han publicat les seves

«Cartes» i «Catequesis del Bisbe» en la premsa insular, el «Full dominical» i la ràdio.

Sobretot és de destacar el seu llibre editat en homenatge a set capellans que celebraven les Bodes d'Or, i dedicat a tots els sacerdots de la diòcesi: «Cridats al servei del poble de Déu». El llibre és un seguit d'escrits seus, quasi bé tots pronunciat en diverses trobades sacerdotals.

VENDES I ADQUISICIONS

L'Església de Menorca s'ha proposat ser pobra i evangelitzadora. Baix aquest punt de vista, s'ha desfet de qualques immobles que no tenien raons pastorals i eren feixugosos de conservar. S'ha venut l'edifici de l'OAR, i s'ha convingut amb l'Ajuntament de Ciutadella un contracte, en el que ressalta l'entrega de l'església del Roser per a actes socio-culturals, entre altres coses favorables per ambdues parts.

Menció especial mereix la construcció de dues Cases Sacerdotals a Ciutadella i a Maó. Feia molt de temps que se parlava de la seva necessitat, i ara, gràcies a la generositat i sacrifici de la diòcesi, s'ha fet possible que els sacerdots majors trobin un recés tranquil i comfortable i els joves que ho desitgin, una vivenda digna.

CAP A UNA PROVÍNCIA BALEAR

S'han estret les relacions entre els Bisbes de les Illes. Han tingut reunions conjuntes a fi d'unificar l'acció pastoral a les Balears. Han presentat dos documents col·lectius i es donen passes per arribar a formar una província eclesiàstica balear, desmembrant-se de la de València, a la que ara perteneixem. Moltes raons pastorals ho aconsellen.

ACABAMENTS I COMENÇAMENTS

El 1989 s'han complert els 50 anys de la mort atzorosa del Bisbe Joan Torres i Ribas. Soltadament ens va deixar el Bisbe Miquel Moncadas, de bona recordança a Menorca, i també el Sr. Miquel Villalonga, que tant bona feina va fer a Maó.

Ens han deixat les religioses de la Companyia de Maria, després de 98 anys de fructuós treball en la formació de la joventut femenina de Ciutadella i de tota l'illa. Certament, les trobarem a faltar.

Set sacerdots de la diòcesi celebraren les seves Bodes d'Or. La diòcesi els hi va retre un solemne i cordial homenatge al Santuari de la nostra Patrona, la Verge d'El Toro.

Ha encetat el seu ministeri el nou Vicari General, Sebastià Taltavull, que substitueix a Rafael Oléo, que va cessar després de 20 anys de dedicació plena i generosa a la diòcesi. Al nou Vicari General, els nostres millors auguris.

També va començar la seva labor el nou Consell de Presbiteri elegit pels arxiprestats, el Sr. Bisbe i els que mana el Codi Canònic.

MIRANT EL FUTUR

Després de serioses reflexions entre els membres de la nostra Església, seglars i clergues, s'ha proposat com a objectiu de l'any 1990: «Descobrir i educar la vocació cristiana». Serà el tema que aflorarà enguany en les nostres trobades, homilies i activitats apostòliques; amb l'intenció de despertar en tots el significat de ser membres de l'Església.

ALTRES COSES

És important i significativa la quantitat recollida entre totes les parròquies de la diòcesi, i amb motiu de les diverses intencions de les col·lectes. La xifra és de 23 milions, sortits de la fe i generositat dels feels menorquins.

En el mes de febrer, el Butlletí oficial del Bisbat publicava un nombre extraordinari consistent en una «Guia de l'Església de Menorca». Després d'una breu història de la diòcesi i els seus Bisbes, inclou una relació nominal de persones, organismes diocesans, altres entitats, seminari diocesà i arxiprestats i parròquies. Una eina útil, per a tenir sempre a mà.

Aquests són els fets de la nostra Església menorquina durant l'any 1989. Tal vegada, com deia al principi, no són als ulls de Déu els més fonamentals; emperò, tots junts, formen la vitalitat d'aquesta Església en la que bufa l'Esperit per enrobustir la nostra minvada acció humana. I d'aquest impuls sorgeix l'acció pacificadora i evangelitzadora en la que tots ens esforçam.

M. C. A.

DE LA SANTA SEU

MENSAJE DEL SANTO PADRE PARA LA CUARESMA DE 1990

Queridos Hermanos y Hermanas en Cristo:

1.- Como cada año, al acercarse la Cuaresma, se me ofrece la ocasión de dirigirme a vosotros para invitaros a sacar provecho de este momento favorable, de este «tiempo de salvación» (cf. 2 Cro 6,2) para que sea vivido por todos intensamente en su doble dimensión de conversión a Dios y de amor a los hermanos. La Cuaresma, en efecto, nos invita a abrir totalmente la mente y el corazón para escuchar la voz del Señor que invita a volver a Él en novedad de vida, y a ser cada vez más sensibles a los sufrimientos de quienes nos rodean.

Este año quisiera proponer, con especial empeño, a la común reflexión el problema de los refugiados y exiliados. En efecto, su enorme y creciente número constituye una dolorosa realidad en el mundo en el cual vivimos, y no se limita solamente a algunas regiones, sino que se ha extendido ahora a casi todos los continentes.

Los refugiados, hombres sin patria, buscan acogida en otros Países del mundo, nuestra casa común; pero sólo a pocos de ellos les es dado volver a su País de origen debido a cambios en la situación interna; para los demás se prolonga una dolorosísima situación de éxodo, de inseguridad y de ansiosa búsqueda de una adecuada ubicación. Entre ellos se encuentran niños, mujeres, viudas, familias frecuentemente divididas, jóvenes frustrados en sus aspiraciones, adultos erradicados de su profesión, privados de todos sus bienes materiales, de la casa, de la patria.

2.- Frente a la amplitud y gravedad del problema todos los hijos de la Iglesia deben sentirse interpelados, como seguidores de Jesús -que quiere también sufrir la condición de refugiado- y en calidad de portadores de su Evangelio. Por otra parte, Cristo mismo, en aquella conmovedora página evangélica, que en la liturgia latina leemos el lunes de la primera semana de Cuaresma, se ha querido identificar y reconocer en cada uno de los refugiados: «Era extranjero, y me habéis hospedado... Era extranjero, y no me habéis hospedado» (Mt 25, 35-43).

3.- A vosotros, por tanto, a cada uno individualmente y a cada comunidad de la Iglesia católica dirijo mi apremiante exhortación en esta Cuaresma, para buscar todas las posibilidades existentes con miras a socorrer a los hermanos refugiados y desplazados, or-

ganizando adecuadas obras de acogida para favorecer su plena inserción en la sociedad civil, mostrando apertura de mente y calor humano.

La solicitud por los refugiados nos debe estimular a reafirmar y subrayar los derechos humanos, universalmente reconocidos, y a pedir que también para ellos sean efectivamente aplicados. Como lo mencionaba el 3 de junio de 1986, con ocasión de la entrega del Premio Internacional de la Paz Juan XXIII al «Catholic Office for Emergency Relief and Refugees (COERR)» de Tailandia, La Encíclica «Pacem in terris» de aquel gran Pontífice había ya subrayado la urgencia de que los derechos del refugiado deben serles reconocidos como personas; y afirmaba que «es deber nuestro garantizar siempre los inalienables derechos, que son inherentes a todo ser humano y no están condicionados por factores naturales o por situaciones socio-políticas» (Insegnamenti, IX, 1, 1986, p. 1751). Se tratará, pues, de garantizar a los refugiados el derecho de constituir una familia o de integrarse a ella; de tener una ocupación segura, digna, con remuneración adecuada; de vivir en una casa digna de seres humanos; de disfrutar de una adecuada instrucción escolar para los niños y los jóvenes, como también de la asistencia médico-sanitaria, en una palabra, todos aquellos derechos que han sido solemnemente aprobados desde 1951 por la Convención de las Naciones Unidas sobre el Estatuto de los Refugiados, y confirmados por el Protocolo de 1967 sobre el mismo Estatuto.

4.- Reconozco que, frente a un problema de tanta magnitud, ha sido intenso el trabajo de Organismos Internacionales, de Organizaciones católicas y de Movimientos de diversa índole, en la búsqueda de adecuados programas sociales, a los cuales numerosas personas dan su apoyo y colaboración. Agradezco a todos, y a todos doy mi voz de aliento para una mayor sensibilidad, dado que, como puede fácilmente ser comprobado, aquello que se hace, aunque es mucho, no es todavía suficiente. En efecto, crece el número de refugiados, y la posibilidad de acogida y asistencia se muestra insuficiente.

Nuestro empeño prioritario debe ser el de participar, animar y sostener con nuestro testimonio de amor auténticas corrientes de caridad, que logren permear, en todos los Países el trabajo de educación, en especial de la infancia y de la juventud, en el respeto recíproco, la tolerancia, el espíritu de servicio, a todos los niveles, tanto personal como a nivel de Autoridad Pública. Esto facilitará sobremanera la superación de muchos problemas.

5.- También me dirijo a vosotros, amados hermanos y hermanas refugiados y exiliados, que vivís unidos en la fe en Dios, en la mutua caridad y en la esperanza inquebrantable. Todo el mundo conoce vuestras vicisitudes. La Iglesia os acompaña mediante la ayuda que sus miembros se esfuerzan en prodigar, aun a sabiendas de que es insuficiente. Para aliviar vuestros sufrimientos es necesaria también la contribución de

vuestra buena voluntad y de vuestra inteligencia. Vosotros sois ricos en espíritu cívico, en cultura, en tradiciones, en valores humanos y espirituales, de donde podéis tomar la capacidad y la fuerza para comenzar una nueva vida. Ejercitaos también vosotros, dentro de los límites de vuestras posibilidades, en la asistencia y en la ayuda recíproca en los lugares donde estáis temporalmente acogidos.

Nosotros los católicos os acompañaremos y os sostendremos en vuestro camino, reconociendo en cada uno de vosotros el rostro de Cristo exiliado y peregrino, recordando cuanto Él dijo: «Cuántas veces habéis hecho esto a uno solo de estos pequeños, me lo habéis hecho a mí» (Mt 25, 40).

6.- Al comienzo de esta Cuaresma invoco la abundancia de gracia y de luz que se irradia del misterio de la Pasión y Resurrección redentoras de Cristo, a fin de que cada una de las personas y de las comunidades eclesiales y religiosas de toda la Iglesia, encuentren la inspiración y energías necesarias para las obras de concreta solidaridad en favor de los hermanos y hermanas refugiados y exiliados; y así estos, confortados por la fraterna ayuda y el interés de los demás, encuentren fuerza y esperanza para proseguir en su fatigoso camino.

Que mi Bendición sea prenda de copiosos dones del Señor sobre cuantos acojan este mi apremiante llamado.

Vaticano, día 8 de septiembre de 1989, fiesta de la natividad de la Santísima Virgen María

Juan Pablo II

Carta agraint la col·lecta pel Papa.

SECRETARIA DE ESTADO

VATICANO, 30 de noviembre 1989

Señor Obispo:

Con la presente tengo el gusto de transmitir a usted y a sus diocesanos las expresiones de gratitud de Su Santidad por el devoto gesto de haber contribuido al Óbolo de San Pedro con una oferta de 80.000 pesetas.

Asimismo me complazco en asegurarles que el Santo Padre encomienda en sus plegarias las aspiraciones de cada uno de los miembros de esta Comunidad eclesial. Alentándoles a seguir trabajando en la realización de los ideales cristianos, otorga a Usted, a los sacerdotes, religiosos, religiosas y fieles de Menorca una especial Bendición Apostólica, como prenda de los favores divinos.

Aprovecho la oportunidad para renovarle, Señor Obispo, los sentimientos de mi sincera estima en Cristo.

A. Cardenal Casaroli

Mons. Antonio DEIG CLOTET

Obispo de Menorca

CIUTADELLA DE MENORCA

BIBLIOGRAFIA

LA FORTALESA ACTIVA

Antoni Roig dins els seus sermons.

Aquest és el títol de la lliçó inaugural del curs 1989-90 en el Seminari de Menorca, que va dir Josefina Salord Ripoll, i ha editat ara Edicions Nura.

La lliçó, -com diu en el pròleg el rector del seminari, Miquel Anglada Gelabert,- «és com un tast de la seua, per això mateix més esperada, tesi doctoral», que l'autora està preparant.

El llibre ofereix una lectura, certament ben planificada i esclaridora, de nou, dels deu o onze sermons impresos de Don Antoni Roig, nascut a Maó, Vicari General de Menorca, personatge important a l'Església illenca durant la segona meitat del segle XVIII.

L'estudi d'aquests sermons mira «d'integrar els diferents plans que s'hi superposen per tal com l'actitud religiosa d'Antoni Roig pren forma històrico-política, cultural, social i individual: tota una visió del món de la qual caldrà subratllar la dimensió històrica general i la bibliogràfica particular».

Un fulletó imprescindible per a conèixer la figura de l'il·lustre clergue menorquí.

Miquel Casanovas.

ESPIRITUALIDAD SACERDOTAL

Comissió Episcopal del Clergat. Editat per la Conferència Episcopal Espanyola. 675 pàgines.

Aquest llibre conté les intervencions hagudes en el Congrés d'Espiritualitat sacerdotal, orgnitzat per la Comissió Episcopal del Clergat i que es va celebrar a Madrid, al Seminari Diocesà, els dies 11 al 15 del mes de setembre del 1989.

S'hi recullen totes les ponències, estudiades en 36 grups de treball; les Comunicacions presentades en el Congrés; els Discursos d'obertura i clausura i les homilies pronunciades en les celebracions eucarístiques. També hi ha el Document de treball: «Espiritualitat sacerdotal i ministeri», que va servir de preparació del Congrés.

És un llibre molt interessant per als sacerdots. Hi ha exemplars a la Cúria Diocesana. El preu és de 1.000 ptes. exemplar, rebaixat expressament del seu preu inicial.

PARAULA DEL SENYOR

Són els quatre evangelis per a al·lots i al·lotes. La selecció i el comentari són fets per Joan Guiteras i Vilanova. Dibuixos de Marta Balaguer. 151 pàgines. 1.500 ptes. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Pecado y existencia cristiana. Origen desarrollo y función de la concepción del pecado en la teología de Rudolf Bultmann. José María Millas. 376 pàgines. 1989 - Editorial Herder. Barcelona.

Malgrat el constant: progrès científic i tècnic, la societat actual no deixa de sofrir la inquietant experiència del mal i ses conseqüències. Cal una confrontació lúcida i crítica amb el problema, que pot suscitar una praxis vertaderament orientada a la seva superació.

El present llibre vol contribuir a aquesta tasca estudiant la concepció del pecat en l'obra de Rudolf Bultmann, un dels teòlegs de més relleu i més influents del nostre segle.

A molts pot semblar que estudiar avui el pensament de Bultmann pot significar el risc de comprendre un «discurs sense actualitat». Jo espero que les pàgines d'aquest llibre puguin mostrar també al lector que parlar avui de Bultmann pot ésser de debò

una tasca teològicament molt fructífera, si es fa amb una actitud crítica adequada.

Josep M. Millàs, nascut a Barcelona l'any 1940 ingressà a la Companyia de Jesús el 1961. A Sant Cugat del Vallès hi estudià filosofia de 1964 fins a 1966, teologia de 1969 fins a 1973. El 1975 fou ordenat sacerdot, i a partir de 1974 fins a 1978 donà classes de teologia en la secció de Sant Francesc de Borja de la Facultat de Teologia de Barcelona. Des de 1979 fins 1982 treballà com a becari en el Departament d'Història de les Religions de l'Institut per a la Història d'Europa, a Magúncia. El 1984 es doctorà en teologia a la Facultat de Teologia de Sankt Georgen, a Francfort del Meno. A partir del mateix any dóna classes de teologia com a professor estable a la Pontifícia Universitat Gregoriana, a Roma. El present llibre correspon al text complet de la seva tesi doctoral, que el 1987 fou publicada parcialment en alemany a l'editorial Josef Knecht de Francfort amb el títol: *Die Sünde in der Theologie Rudolf Bettmanns*.

PETER EICHER (dir.), Diccionario de conceptos teológicos. I. Amor-Liturgia. Versión castellana del original alemán de Xabier Moll, Herder, Barcelona 1989, 16 x 24'5 cm., 659 págs. (Tela).

En nuestros días los diccionarios proliferan en todas las disciplinas. El diccionario, cuyo primer volumen presentó a los lectores de LUMEN, apareció en su versión original en Munich en 1984-1985. Su director es profesor de teología sistemática en la Facultad de Teología católica de Paderborn. Los colaboradores, en su mayoría alemanes y católicos, han sabido atenerse disciplinadamente a unas preestablecidas reglas de juego, tanto en el método para el tratamiento de los temas como en el número de páginas dedicado a cada uno de ellos.

El director expresa su convicción de «que este nuevo diccionario presenta la situación de la teología en un lenguaje comúnmente comprensible y resumido de la mejor manera posible» (p. 11). Este diccionario no pretende ser la última palabra, «pero su voluntad de escucha de la palabra creadora de Dios, como base del quehacer teológico, quedará como ejemplo perenne para las generaciones de teólogos que vendrán».

Esta voluntad de fidelidad al momento presente, tanto cultural como teológico y eclesial, ha dado lugar a un nuevo diccionario: «Este nuevo diccionario de conceptos fundamentales de teología -asegura su director en el prólogo- se siente obligado con los objetivos que se propuso Heinrich Fries al editar el suyo en los umbrales del Concilio Vaticano II: desarrollar con espíritu ecuménico «los temas de la teología de tiem-

pos pasados y de hoy que resultan esenciales para la comprensión de la fe cristiana» bíblica, histórica y sistemáticamente. Y precisamente por cumplir con esta obligación respecto de los temas esenciales de la teología veinte años después del Concilio, el diccionario (con excepción de los artículos que se reelaboraron un poco) tuvo que hacerse nuevo del todo» (p. 9).

No podía ser de otra manera, porque lo esencial de la teología no está en la conservación de la verdad en un sistema cerrado de conceptos, sino en una interpretación críticamente responsable del evangelio testificado por la Iglesia.

No puedo menos de saludar con satisfacción la edición de este nuevo diccionario de teología: una voz más a escuchar y a tener en cuenta siempre resulta enriquecedor, y mucho más si se trata de una voz autorizada.

Por lo que he podido leer -algunos artículos enteros y otros espigando páginas aquí y allá- creo que es verdad que los autores han visto coronado con el éxito su esfuerzo por hacerse inteligibles. La impresión y la edición han sido tratadas con esmero y cuidadas con mimo, como se merece una obra de esta categoría.

Félix Or. de Urtaran

Edita: Bisbat de Menorca - Imprimeix: Editorial Menorca. S.A.